

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	5
CZĘŚĆ I. LEGENDY I PODANIA WROCLAWSKIE.....	29
DZIEJE MIASTA WROCLAWIA W PODANIACH	
1. Jak założono Wrocław.....	31
2. O odbiciu stóp św. Wojciecha.....	36
3. O Wojławie-Złotej Pięści.....	38
4. Psie Pole.....	40
5. O Piotrze Włostowicu, palatynie wrocławskim.....	44
6. Biała róża biskupa Wawrzyńca.....	52
7. O cudach bł. Czesława Odrowąża.....	54
8. O św. Jadwidze Śląskiej.....	60
9. Dlaczego kościół Św. Krzyża ma dwa piętra.....	64
10. O synu mścicielu.....	67
11. O obniżeniu murów wrocławskich.....	69
12. Jak brat Konrad został opatem.....	71
13. Dzwon biednego grzesznika.....	74
14. O śmierci króla Władysława Pogrobowca i o królu Jerzym z Podiebradów.....	76
15. Pokutnice z wież kościoła Św. Marii Magdaleny.....	79
16. Bernardyni we Wrocławiu.....	81
17. Pławienie czarownic.....	85
18. Przygoda Henryka Rybisza w Pradze.....	88
19. Podania o kościele Św. Elżbiety.....	90
20. Zaraza we Wrocławiu.....	99
21. Jak odlano największe działo wrocławskie.....	103
22. O Franciszku Długobrodym.....	104
23. Jak zbudowano wagę miejską.....	105
24. Duch szewca wampirem.....	111
25. Uważaj!.....	113
26. Skamieniałe tancerki.....	117
INNE PODANIA O MIEŚCIE I JEGO ZABYTKACH	
27. Śmierć kochanków w Katedrze.....	119
28. O kamiennej głowie na Katedrze wrocławskiej.....	121
29. O Mysim Stawie.....	124

30. Tajemnica Wielkiego Stawu	125
31. O Bramce Kluszcanej	126
32. O Kurku wrocławskim	128
33. Żelazna Dziewica	134
34. Złamane śluby	141
35. Końskie łby	143
36. Dom „Pod Żółciem”	144
37. O błędniku	145
38. Straszna noc	148
39. O karzelku z wieży kościoła Św. Elżbiety	151
40. Podciep	157
41. Sprawiedliwość zza grobu	158
42. Diabelskie figle	160
43. Wrocławskie przepowiednie i znaki zagłady	161
44. Strachy, dziwy i stare nazwy dawnego Wrocławia	165

PODANIA Z OKOLIC WROCŁAWIA

45. Marianów	176
46. O niemieckiej nazwie Szczytnik	180
47. O złych hrabiach z Leśnicy	181
48. O owczarzu z Muchoboru	184
49. Jezioro w Kotowicach	185
50. Diabelskie sztuczki w Wierzbicach i na całym Śląsku	186
51. O Sobotniej Górze	189
52. O Jaśku siłacz	191

CZEŚĆ II. WYBÓR PODAŃ I LEGEND DOLNOŚLĄSKICH 195

POGRANICZE WIELKOPOLSKIE

53. Skąd się wzięła nazwa Milicza	197
54. O Jadwidze Zarebiance	199
55. Jak biskup Nanker gród w Miliczu utracił	201
56. Jak Jan Kazimierz na Śląsk uciekał	203
57. O zatopionym zamku nad Baryczą	204
58. Biała Dama z Cieszkowa	205
59. Budowa kościoła w Goszczu	207
60. O dzwonie zatopionym w Baryczy	208
61. Diabelskie dudy	209

POGRANICZE ŚLĄSKA OPOLSKIEGO

62. O smoku ze Smogorzowa	212
63. Diabelska kręgielnia	214
64. Piastowski dąb w Szydłowicach	215

65. O herbie rodziny Pretwiczów	216
66. Jak król Bolesław u biedaka był kumem	218
67. O nazwie Henrykowa	220
68. O założeniu wsi Zwrócona	221
69. Jak powstała nazwa Brukalice	222
70. Kłopoty henrykowskich zakonników	224
71. Światło na wieży	225
72. O zarazie w Wieszawie	226
73. O zamku w Sieroszowie	227
74. O Chłopcu z Gaju	228
75. O zbrodni grabarzy w Ząbkowicach Śląskich	229
76. O wodnikach z Nysy Kłodzkiej	230
77. O osobliwościach Brzegu	231
78. Czarny Dom w Brzegu albo odważna dziewica	232

ZIEMIA KŁODZKA

79. Zakopane dzwony w Nowej Bieli	240
80. Jak powstała nazwa Kłodzka	241
81. O początkach rodu Świnków	243
82. O złej księżniczce Libuszy	244
83. Czarownica z Lewina Kłodzkiego	246
84. Dlaczego w Sudetach błądzi jeździec bez głowy	248
85. Objawienie w Wambierzycach	249
86. O Husyckiej Kaplicy	250
87. O Wojborskim Upiorze	252
88. O kłodzkich czarownicach	253
89. O pielgrzymie zamordowanym pod Kłodzkiem	254
90. Diabelscy goście rycerza Stoimira	255
91. O Lewińskim Zamku	257
92. O pokutnicy z ruin na Szczerbie	259
93. O Jaworowej Górze	260
94. Czartowski Kamień	261
95. O smoku z Łysego Garbu	263
96. O pasterzach-kamieniach	264
97. Jak Jakub Wymertałek znalazł skarb	266
98. O Bartoniczku	268

SUDETY I PRZEDGÓRZE

99. Dlaczego Karkonosze zwano też Górami Olbrzymimi	270
100. Jak Liczyrzepa zyskał swoje miano	271
101. Jak odkryto źródło w Cieplicach	273
102. Diabelski głaz w Krzeszowie	277
103. Jak założono klasztor w Krzeszowie	278
104. Kłątwy pana Świnki	279

105. Jak Liczyrzepa został królem kurkowym	281
106. Podstęp wojenny Bolka II	282
107. O zakochanym paziu	284
108. O złotych jamach koło Leszczyńca	286
109. O lochach pod Bukówką	287
110. O odkryciu kopalni węgla	288
111. O ślusarzu na zamku Grodno na Śląsku	289
112. Mara Bojanickiego Wzgórza	291
113. Skarb na Szerokiej Górze	293
114. O krześle księżniczki w Sokolich Górach	295
115. Jak odkryto kopalnię w Kowarach	297
116. Jak rycerz Jan Świnka żonę sobie znalazł	298
117. O skarbach na piastowskim zamku	301
118. O wodnicy ze stawu Liszki	302
119. Jak Liczyrzepa walczył z Królem Wód	304
120. O bazyliisku ze Świdnicy	307
121. O królu wężów z góry Sójka	308
122. Jak utopiec w młynie straszyl	310
123. Spór o narzeczonego	311
124. Śmierć na urwisku	313
125. O złej pani ze Stasina	314
126. O koniach, które mówiły w wigilię	315

OBSZAR CENTRALNY

127. O legnickim zamku piastowskim	317
128. O założeniu Lubiąża	318
129. O zamku we Włoszczowie	320
130. O dębie króla Bolesława	322
131. O założeniu Wołowa	323
132. Upiór w czerwonym płaszczu	325
133. Jak Jawor otrzymał mury miejskie	327
134. O zamczku Piotra Włostowica nad Kaczawą	329
135. Jak powstała wieś Słup	332
136. Tatarzy w Środzie Śląskiej	333
137. O Koskowickim Jeziorze	337
138. Dlaczego nadano przywileje legnickim piekarzom i rzeźnikom	339
139. O skazańcu ze Złotori	340
140. Wieczna lampa w Lubiążu	343
141. Krakowski skarb Henryka Prawego	344
142. O założeniu Świerzawy	345
143. O śmierci młodego księcia Bolka	346
144. Radnik i kawka w Świdnicy	349
145. O skarbach w starym zamku	351
146. O złotoryjskich kopalniach złota	352

147. O księciu Konradzie i o ścinawskim piwie	353
148. O głodowej śmierci głogowskich rajców.	354
149. Książę Jan i głogowscy kanonicy	356
150. O krawcu Gotfrydzie z Głogowa	358
151. O zmorze z Bolkowa	359
152. O Czarnym Krzysztofie	360
153. Pijacki turniej pana Świnki	362
154. Nieprzejednany wróg.	363
155. Zaczarowany pierścień.	366
156. Czarna Prababka	367
157. O głazach na Diablej Górze.	369
158. Jak rybak został panem na Sichowie	370
159. O duchach w kościelnych urnach	371

POGRANICZE ŁUŻYCKIE

160. O olbrzymach z okolic Przewozu	373
161. O dolnośląskich olbrzymach	374
162. O założeniu Nowogrodu Bobrzańskiego.	375
163. O przeszłości i nazwie Gubina	376
164. Jak założono miasteczko Przewóz.	378
165. O skarbie księcia Cześcibora	379
166. Skąd się wzięły fiołki na Śląsku	381
167. Jak powstał Zgorzelec	382
168. O założeniu Gryfowa Śląskiego	384
169. O duchu Zonki Kasztelanki.	386
170. O wieży w Żaganiu	388
171. Głodowa wieża w Przewozie	390
172. Morowa zaraza w Żarach.	391
173. O złym Konradzie z Wlenia.	393
174. O poszukiwaczach skarbów	395
175. O przygodzie pasterki z Rudzicy.	396
176. O duchu na wieży	397
177. O „zbożowym źmiju” pod Wleniem	399
178. Zemsta wodnicy	400
179. O położnej, co pomogła żonie wodnika	401
Posłowie	403
Przypisy.	417
Bibliografia	423
Najważniejsze źródła podań.	429
Indeks.	435
Spis i źródła rycin	447